

Druhý právnický sjezd.

Jaromír Sedláček.

Po dvaceti letech přistupují naše právnické jednoty v Praze, Brně a Bratislavě k pořádání druhého právnického sjezdu. Jubileum dvacetiletého výročí prvního našeho právnického sjezdu má oslaveno býti druhým právnickým sjezdem v Brně. Tím plní se program, který byl stanoven na prvním právnickém sjezdu v Praze v roce 1904, tehdy předseda sjezdu Randa ukončil jednání sjezdovými slovy, že doufá, že příští sjezd bude se odbývat co nejdříve na Moravě. Slova ta přijata byla podle protokolů sjezdových s bouřlivou, dlouhotrvající pochvalou a potleskem. Zároveň vysloveno důrazně, že zřízení university na Moravě je naprostou nutností pro národní kulturu. Tehdy domnívalo se české právnictvo, že bude brzo zřízena česká universita v Brně a že bude na oslavu zřízení druhé fakulty právnické možno pořádati druhý vědecký právnický sjezd. Leta mýjela a naděje na zřízení fakulty oddalovala se více a více. Přišla světová válka, doba velké hry s osudem, kde jsme zvítězili. Po vítězství samozřejmě bylo, že universita v Brně musí býti zřízena. Tak došlo v roce 1919 ku zřízení druhé české university. Rok po té zřizuje se třetí universita v Bratislavě. Brněnská právnická jednota pokládá za svoji povinnost splniti program prvního právnického sjezdu pražského, když naplnila se léta a doba vhodná nadešla. Ve snažení svém je vzorně podporována právnickými jednotami v Praze a Bratislavě.

První právnický sjezd byl též jubilejní, oslavoval čtyřicetiletí právnické jednoty v Praze a jubileum života i vědecké činnosti Randovy, tohoto hlavního organisatora novodobé vědecké obce právnické.

Do té míry jsou si oba sjezdy podobny. Ale situace je v obou případech valně rozdílná. První vědecký sjezd právnický mohl obracet se jen k otázkám rakouského práva, druhý věnovati se má legislativním otázkám československého práva. I právní řád je výrazem národní kultury a proto úkolem druhého sjezdu bude stanoviti v některých otázkách směrnice, jak by právní řád v duchu našich kulturních ideálů měl býti upraven. Problem, jehož část má sjezd řešiti, není malý, mejeť o nic méně než o problem sjednocení našeho právního řádu, který jsme převzali dědictvím z přísně monarchistického Rakouska a oligarchického Uherska. Je přirozeno,

že sjezd nemůže celý tento problem vyřešiti a že jen několika významnými legislativními otázkami se bude moci zabývat. Toť veliký rámec sjezdu a jeho význam pro naši národní kulturu. Odpovědnost sjezdu druhého je mnohem větší než prvního sjezdu, kde problem byl nepoměrně užší, který byl velmi dobře formulován knížetem Jiřím z Lobkowicz: »Co do platného práva pozitivního jest nám přihlížeti k stávajícímu zákonodárství rakouskému. Ani předměty, ani výsledky nynějšího vědeckého bádání českých právníků neodlučují je toho času od právnictva, náležejícího k jiným národnostem«. Tehdy právníký sjezd byl sjezdem rakouských právníků české národnosti, dnes jde o sjezd československých právníků. Jak hrdě můžeme to dnes vysloviti, vzpomínajíce vděčně těch, kdož nám tuto hrdou radost umožnili svojí poctivou prací za poměrů, které české kultuře málo byly příznivy.

I dnes chce zůstati náš právník členem velké kultury evropské, ale jako československý právník chce býti rovnoprávným členem této vznešené kulturní společnosti. Nechce upadnouti v maloměstskou kulturní výlučnost, která jen maskuje duševní prázdnotu. Naopak problémy dnešní kultury evropské jsou též našimi problémy, ale řešení jich musí býti naše pro nás. Chceme zachovati si naši kulturní individualitu právníckou v rámci všeobecné kultury evropské. Nebudeme vylučovati cizí národy z našeho sjezdu a příslušníci jejich budou nám milými a vítanými hosty, československé právníky menšin přijme neochotně ve svůj střed, neboť víme, že uzavírati se v otázkách kulturních znamená slabost a má zakrýti jen nedostatek národního charakteru. My však věříme, že máme již dosti národní kultury a národního charakteru, abychom se nemusili báti cizí konkurence. V tom prameni naše hluboká víra v sílu našeho národa a z ní čerpáme sílu k naší práci.

Sjezd právníký má v našem dnešním prostředí připomenouti též veliký význam právnictva pro naši kulturu. Převratné doby, líheň nejsmělejších legislativních myšlének, kdy dostačovalo přání nejasně vyslovené, aby se stávalo zákonem, zatlačovaly význam právnictva v práci legislativní. Pokleslá technika legislativní a tím způsobená nejistota právního řádu byly nutnými, třeba nevítanými průvodčími naší mladé svobody. Právě na sjezdu tomto má právnictvo naše prokázati, že jde při zákonodárství o více než o pouhé formulování nahodilých přání. Právě proto vylučuje se ze sjezdu jakákoliv politika, ani t. zv. vědecká politika nebude na sjezd připuštěna. Otázka legislativní techniky má býti řešena na konkrétních případech bez ohledu na momentanní proudy politické. To neznamená však, že by sjezd se uzavíral sociálním problémem dneška, naopak bude jeho povinností problémy ty též řešiti v legislativních otázkách, ale vědeckou metodou pod zorným úhlem postulatů spravedlnosti. Myslím, že tím nejlépe bude moci právnictvo upozorniti na vysoký kulturní svůj význam a tak sjezd tento podepře též sna-

hy těch, kdož v nedostatečném honorování právnické práce právem shledávají nebezpečí pro naši kulturu.

Mimo tyto, řekl bych, vnější úkoly má míti sjezd též úkol vnitřní t. j. sblížení teoretiky a praktiky různých oborů v jeden společný celek. Dnes vidíme bohužel nepříznivý zjev, že praktičtí straní se literární činnosti, přenechávající ji jen teoretikům. Tito jsouce pak počtem slabí a nad to zaměstnaní organizací vysokých škol právnických mnohou úkol ten zmocí a tak literatura právnická není ve všech směrech tak pěstována, jak by pěstována býti měla. Doufejme, že společná práce na sjezdu přinese i zde svoje ovoce. K prvému sjezdu sešlo se 50 prací a doufáme, že ke druhému sjezdu sejde se prací ještě více.

Víme, že o prvém sjezdu právnickém v cizině bylo příznivě psáno a práce jeho respektovány. Tato propagační a representační funkce sjezdu zachovává i dnes svůj význam. Ba význam jeho stoupl tím, že jde o právo československé a ne rakouské jako kdysi.

Brno, zeměpisný střed republiky, sídlo nejvyššího soudu a mladé právnické fakulty, vážně pracující, má to štěstí, že bude ve svých zdech hostiti druhý sjezd, ale prvý sjezd právníků československých. Právě nejvyšší soud a právnická fakulta dávají nám záruku, že práce sjezdové budou vážně prováděny. Jest tedy na československých právnících, aby s nadšením přispěli ke zdaru tohoto druhého sjezdu a zachovali jeho vědeckou úroveň, která by reprezentovala naše právnictvo doma i v cizině.

*

Řád sjezdový.

§ 1.

Výbor pro uspořádání druhého československého sjezdu právnického v Brně v roce 1924 sestává ze členů výboru Moravské právnické jednoty v Brně, kteří ve schůzi dne 4. dubna 1923 sestoupili se v přípravný výbor sjezdový, a z těch, které výbor kooptoval, po případě kooptuje.

Předsedou jest starosta Moravské právnické jednoty, místopředsedy starostové Právnické jednoty v Praze a v Bratislavě.

Člen výboru musí míti vlastností uvedené v §u 7.

Abý dosaženo bylo snazší administrativní součinnosti utvoří právnická jednota v Praze a v Bratislavě místní přípravné výbory, které určí své zástupce ve výboru pro uspořádání sjezdu a pro sekce (§ 3.).

§ 2. Účelem sjezdu jest:

a) jednati vědecky o otázkách z jednotlivých oborů věd právních a státních rázu základního, jež buď legislativně nebo v praktickém životě jsou záhadny a zajímavý a jež na základě odborného dobrozdání mají býti předmětem výměny názorů při shromážděních sjezdových, s vyloučením otázek aktuální politiky;

b) postarati se o to, aby výsledky vědecké činnosti sjezdové tiskem byly vydány a tak československé písemnictví vědecké rozhojnily.

§ 3.

Aby účelu toho bylo docíleno, utvoří se sekce pro jednotlivé odbory věd právních spravované výbory sekčními.

Sekcí jest pět:

- sekce 1.: právo civilní (občanské, obchodní, směnečné, horní);
- sekce 2.: civilní řízení soudní;
- sekce 3.: právo trestní, hmotné a formální;
- sekce 4.: právo správní;
- sekce 5.: právo finanční.

Administrativní práce pro pořádání sjezdu provede výkonný výbor, zvolený ze sjezdového výboru za spolupůsobení místních výborů v Praze a v Bratislavě.

§ 4.

Sjezd porokuje v jedné nebo několika schůzích plenárních a ve schůzích sekcí za předsednictví předsedů neb náměstků.

§ 5.

Sekce porokuje na schůzích o otázkách, jež si předem stanoví a zavčas před sjezdem vyhlásí.

§ 6.

Každý účastník sjezdu může zaslati pojednání o každé otázce sekční stanovené a to ve formě k tisku způsobilé k rukám předsedy příslušné sekce.

Sekce určí se pro každou otázku referenta. Ten podá sjezdu zprávu sekce o došlých a přijatých (§ 16. lit. d) pracích.

Po té zahájí se rozhovor. Jednotlivec (kromě referenta) nesmí ke každému bodu mluvit déle 10 minut a ne více než dvakrát. Schůze může připustiti úchytky.

Práce, které byly přijaty, buďtež mezi účastníky nejméně měsíc před sjezdem tiskem rozdány (§ 15. lit. d).

§ 7.

Účastníky sjezdu mohou býti absolvovaní právníci českoslovenští, jiní právníci jen hosty.

§ 8.

Účastníkem stane se, kdo se písemně u sjezdového výboru přihlásí, příspěvek zapraví a obdrží legitimaci sjezdovou.

Hostem se stane, kdo se přihlásí u sjezdového výboru a obdrží legitimaci sjezdovou jako host.

Příspěvek účastníka stanoví se na Kč 50.—.

§ 9.

Jednací řeč účastníků jest československá nebo jiná slovanská. Ve schůzích sekčních lze mluvit i jiným jazykem v čl. republice obvyklým.

§ 10.

Sekční výbory tvoří členové sjezdového výboru, kteří se k některé z pěti sekcí přihlásí.

Každý sekční výbor zvolí si prostou většinou předsedu, dva místopředsedy, jednatele a pokladníka. Výbor se ustaví, je-li aspoň polovina výboru přítomna. Jinak jest výbor sekční schopen usnášeti se, je-li přítomen předseda nebo jeho náměstek, jednatel a alespoň jeden člen.

K ustavující schůzi svolá výbory sekční předseda sjezdového výboru neb jeho náměstek.

§ 11.

Výbor výkonný řídí předseda sjezdového výboru neb jeho náměstkové. Sjezdový výbor zvolí do něho 6 členů, dále v něm zasedají po dvou členech z místních výborů v Praze a v Bratislavě, sekční jednatelé a členové výkonným výběrem kooptovaní.

Výbor jest schopen se usnášeti, je-li přítomen předseda neb jeho náměstek a alespoň 3 členové jeho.

Výbor výkonný volí za sebe 2 místopředsedy, generálního tajemníka, 2 jednatele a sjezdového pokladníka.

§ 12.

Výbor sjezdový způsobilý jest usnášeti se, je-li kromě předsedy nebo jeho náměstka, jednoho jednatele a pokladníka přítomna aspoň čtvrtina jeho v Brně sídlících členů.

§ 13.

Všechna usnesení sjezdového výboru a jeho odborů dějí se prostou většinou přítomných. Předseda hlasuje naposled a při rovnosti hlasů rozhoduje míněním, k němuž on se přidal.

§ 14.

Schůze výboru odborů svolávají příslušní předsedové neb jich náměstkové.

O každé schůzi výboru neb odborů sepíše se jedním z jednatelů zápisnice, již spolupodepisuje předseda nebo jeho náměstek.

Jednatelé výboru i odborů postarejtež se o to, aby spisy sjezdové byly uschovány a poskytovaly spolehlivý obraz chodu prací sjezdových.

§ 15.

Sjezdový výbor:

- a) stanoví a mění sjezdový řád svůj i odborů,
- b) určí, kdy a kde se sjezd koná, jakož i jeho pořad; dokud není zajištěna úhrada pro náklady sjezdové, nemůže toto usnesení býti učiněno;
- c) zkoumá účty a rozpočty sjezdové;
- d) stanoví, za jakých podmínek dodají se účastníkům sjezdové publikace. —

Čestné předsedy voliti zůstaveno jest první plenární schůzi sjezdové.

§ 16.

V působnost výborů sekčních náleží vše, co souvisí s vědeckou stránkou sjezdu a není vyhraženo výboru sjezdu.

Zejména jim náleží:

- a) stanoviti otázky (program rozhovorů sjezdových);
- b) ustanoviti, do které doby písemná pojednání a v jakém jazyku (§ 6., odst. 1.) zaslána býti mají;
- c) ustanoviti referenta pro jednotlivé otázky (§ 6., odst. 2.);
- d) rozhodovati o návrzích nebo o tom, má-li se práce nějaká k jednání sjezdovému přijati (§ 6., odst. 2.);
- e) opatřiti a připraviti materiál pro tisk vědeckých publikací sjezdových.

§ 17.

Výkonný výbor obstará záležitosti sjezdu, pokud nejsou vyhrazeny výboru sjezdovému. Zejména mu náleží:

a) sestavit pro schůzi výboru, v níž bude rozhodnuto o době a místě sjezdu, podrobný rozpočet příjmů a vydání sjezdových (§ 15., lit. b);

b) povolit výborům sekčním finanční úhradu.

Účty vede první jednatel; jmění uchovává a spravuje pokladník, jenž vydává peníze na poukázky, podepsané předsedou výboru neb jeho náměstkem a jedním jednatelem výboru.

§ 18.

Vyhlášky a prohlášení výboru (odborů) podepisuje předseda neb náměstek předsedy a jednatel výboru (odborů).

§ 19.

Meritorní usnesení v sekcích učiněná předloží se závěrečné schůzi plenární. Hlasováním bez debaty rozhodne schůze tato, zda sjezd usnesení schvaluje, či nikoliv.

Formální usnesení sekčních schůzí na odložení té které otázky, sdělí se v závěrečné schůzi plenární.